

Vinnerne av årets mest meningsløse forskning

STERK PRIS: Forskere ved Universitetet i Shiga, Japan, for å ha funnet ut hvor mye wasabi det må være i luften for å vekke folk fra søvnen. De arbeider videre for å utvikle en wasabi-alarm. Foto: AP

▲ RUNDT OG RUNDT: Forskere ved Universitetssykehuset i Maastricht fikk prisen i fysikk for å forklare hvorfor diskoskastere blir svimle, mens sleggekastere ikke blir det. Foto: SCANPIX

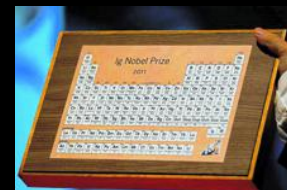

◀ TISSETRENGT
TENKNING: Mirjam Tuk og forskere ved Universitetet i Twente, Nederland, vant prisen for medisin for å finne ut at avgjørelsene du tar påvirkes av om du er tissetrengt. Foto: AP og SCANPIX

SUKKER I SIN SAK: Tadaaal Karl Halvor Teigen ved Universitetet i Oslo kunne torsdag i forrige uke motta psykologiprisen for å finne ut hvorfor folk sukker. Prisen ble delt ut ved Harvard-uni-

versitetet i USA. Ikke siden 1999 har det vært en norsk Ig Nobel-vinner. Foto: MICHAEL DWYER/AP

ÅRETS PRIS: Denne plaketten fikk årets vinner. I litteraturklassen vant John Perry ved Stanford-universitetet for teorien om at man alltid må arbeide med noe viktig, hvis man skal klare å unngå å arbeide med noe som er enda viktigere. Og i matematikk gikk prisen til Dorothy Martin, Pat Robertson, Elizabeth Clare, Lee Jang Rim, Shoko Asahara, Credonia Mewrinde og Harold Camping som alle forutsa at verden skulle gå under i henholdsvis 1954, 1982, 1990, 1992, 1999, 1994 og 21. oktober 2011.

GJESPENDE SKILPADDE: Årets pris i fysiologi gikk til Ludwig Huber og hans team ved Universitetet i Lincoln, som fant ut at gjesping hos rødfotet skilpadde ikke er smittsom. Foto: AP

ØLFLASKE-PARING: Årets pris i biologi gikk til Daryll Gwynne (i midten) og hans team fra Universitetet i Toronto som har vist at visse typer australske biller forsøker å pare seg med visse typer ølflasker. Foto: AP og DARYLL GWYNNE

FEILPARKERT: Arturas Zuokas, borgermesteren i Vilnius, fikk fredsprisen for å vise hvordan man kan løse problemet med ulovlige parkerte biler med en tanks. Foto: POLARIS og AP

FLAPP-KJØRING: John Senders ved Universitetet i Toronto, vant trygghetsprisen for å la testpersoner kjøre langs en motorvei mens en flapp med jevne mellomrom vippte opp og ned foran ansiktet. Foto: AP

Norge er på pallen! Endelig! Allfor lenge har norske forskere drevet med seriøs og matnyttig forskning.

På 1990-tallet var det andre boller. Da forsket de på vått undertøy, hvorvidt igler likte øl og kjønnssykdommer smittet via opplåsbare dukker. Det var forskning som fikk oppmerksomhet langt utover landets grenser. Så ble alt seriøst og stille. Inntil i år. For første gang på 12 år har en norsk forsker vunnet den fryktede og tidvis ettertraktede Ig Nobel-prisen – for forskning

som «først får oss til å le, deretter tenke» som er prisens uttalte mål. Prisen er en spillvending av Nobel-prisen, og deles hver høst ut til ti usannsynlige, vanvittige og – i det minste tilsynelatende – meningsløse forskningsprosjekter. Tidligere var prisen lite populær blant forskere som mislikte å bli gjort narr av. De siste årene har noe endret seg. – I år har vi fått 6000 forslag til vinnere. Det er blitt stadig vanligere at forskere kontakter oss og nominerer seg selv, sier Kees Moeliker, Ig Nobels europeiske representant. – Formålet med prisen er å skape interesse for vitenskap ved å fokusere på det humoristiske. I år har vi en bra miks, med prisvinnere fra fem kontinenter, sier han. **En av dem** er psykolog Karl Halvor Teigen, som i forrige uke mottok årets psykologi-pris for sin forskning på hvorfor vi sukker. – **Hva føler du nå?** – Det er en blanding av ære og vanære.

Kollegene mine er begeistret på mine vegne – og over at de selv ikke har fått en pris, sier Teigen. Sukkeforskningen var et prosjekt i sosialpsykologi. Teigen og studentene hans ville forske på noe det ikke var forsket på før. Det er ikke enkelt, men de klarte det. – Vi fant en studie om sukking hos rotter, men det var det eneste. Teigen og studentene foretok de en spørreundersøkelse om folks oppfatning av sukk. – **Man oppfatter sine egne sukk annerledes enn andres. Man tror at andre sukker fordi de er triste, men selv sukker man fordi man er oppgitt.** For å finne ut mer, ba de en gruppe testpersoner om å utføre to tilsynelatende enkle oppgaver, men som i virkeligheten var enten veldig vanskelig eller rett og slett umulig. Teigen og studentene observerte, og noterte om testpersonene sukket. – Og de sukket faktisk. Vi kunne ikke vite at de ville komme til å gjøre det. Nesten alle

sukket, men bare halvparten mente etterpå at de hadde sukket. Og alle sukket i det de ga opp oppgaven, eller måtte prøve på nytt. – Sukket kommer i pausen, når du vet at dette ikke går, og må akseptere det. Teigen antar at dette er noe som gjelder for alle typer sukk. – Når du tar et lettelsens sukk, er det ikke fordi du er lei deg, men fordi du må gi opp å være redd for noe. – **Kan sukkereforskningen din brukes til noe?** – Neppe. **En annen** av årets prisvinnere er nederlandske Mirjam Tuk, som har funnet ut at det å være tissetrengt påvirker avgjørelsene dine. – Det er en ære, denne prisen. Troj jeg, sier hun. Hun ga en gruppe testpersoner muligheten til å få 20 euro i dag eller 30 euro om 15 dager. Halvparten av gruppen hadde drukket

– **Det er en blanding av ære og vanære. Kollegene mine er begeistret på mine vegne – og over at de selv ikke har fått en pris.** Psykolog Karl Halvor Teigen fem glass vann tre kvarter tidligere. **Det merkelige var at de som var mildt tissetrengte, oftere valgte å vente med å få pengene. Vanligvis pleier de fleste å velge pengene de kan få nå.** Årsaken: De samme hjernecellene som gjør at du klarer å vente med å løpe på do, er de samme som gjør deg i stand til å vente på andre ting i livet. – Men når cellene først er aktivert – som av at du er tissetrengt – påvirker de alle av-

gjørelsene du tar der og da, forklarer Tuk. Noe av det mest iøynefallende ved årets priser er at mange nederlendere er involvert. Folk fra det flate landet får faktisk tre av ti priser. Betyr det at de er spesielt gode på meningsløs forskning? – Nei nei nei, sier Ig Nobels Kees Moeliker. – Dette er ikke meningsløs forskning! Det som oppleves meningsløst nå, kan bli meningsfullt om flere år. Det har vi mange gode eksempler på. – **Som hva da?** – Det var jo noen tullinger som for noen hundre år siden mente at jorden var rund. Det var det mange som lo godt av lenge. **Ig Nobel** ble første gang delt ut i 1990. I dag er den blitt en av vitenskapsverdenens største hendelser. Prisen deles ut i aulalen ved Harvard-universitetet, og det å ha en slik plakett på hyllen, viser at du er hakket sprøere enn kollegene du deler laboratorium med. Prisen fikk virkelig medias oppmerksomhet